

Županova skrb mora biti, da se posredovalstvu izročena opravila brez pomude in redno opravljajo.

Nadzorovanje posredovalstva.

§. 25. Posredovalstvo stoji pod postavnim nadzorstvom za občinske naprave.

Sodnijske gosposke imajo pa tudi nalogo, posredovalstvom po potrebi poduke dajati ter se za odstranjenje zapazenih napak na politično gosposko obrniti.

Ta naj ali po lastnem področju učini, kar je primerno, ali naj se pa z deželnim odborom zaradi potrebne pomoči dogovori.

Posebne določbe.

§. 26. V velikih ali močno obljudenih občinah se smejo za poedine oddelke občinskega okrožja posredovalstva postaviti.

§. 27. Tudi več občin enega sodnijskega okraja se more združiti, da si postavijo skupno posredovalstvo. Dotično združenje se mora deželni vladi predložiti v potrjenje po dogovoru z deželnim odborom.

Posebno ima to združenje zadevati sedež posredovalstva, način opravljanja in razdelitev stroškov in določbo občinskega predstojnika za podpisovanje uradnih bukev in uradnih listin.

§. 28. Ako se postavi tako skupno posredovalstvo, ima skupščina odbornikov dotičnih občin zaupne može voliti.

Ta skupščina ima tudi, ako se ni kaj drugega sklenilo, vse pravice in dolžnosti na sebi, katere imajo drugi občinski odbori nasproti posredovalstvom svojih občin.

Ta skupščina se shaja na poziv vodje posredovalstva po nasvetu odbora ene izmed vdeleženih občin, ali pa na poziv politične gosposke.

Tej skupščini predseduje župan, ki je v tretjem odstavku §. 27. zaznamovan.

Za veljavnost sklepov mora biti večina udov nazočih in nadpolovična večina glasov pričejočih.

Konečne določbe.

§. 29. Kjer se v tej postavi govori od občinskega odbora, se ima vselej pod to besedo razumeti občinski zastop, ki izvršuje pravice občinskega odbora, dasitudi ima drugo ime.

Postava

za obravnavo malih pravnih reči (Bagatellverfahren).

Ta postava je s 1. oktobrom veljavna postala. V to obravnavo spadajo pred vsem take pravde v denarnih rečeh, katere — brez obresti in drugih pristojb — ne presegajo 25 gold., ali pa pravde za take reči, ki so tolikošne vrednosti. Če je pa obema prav, se more obravnava na tej kratki poti tudi raztegniti na tirjatve do 500 gold. Obravnava je ustmena in očitna kar naravnost pred sodnikom brez dolzih pisarij.

Podučne stvari.

Ozir v preteklost, sedanost in prihodnost.

Preteklost stavimo do konca 18. stoletja, v sedanosti živimo sedaj, in kar pride po njej, je nam prihodnost.

V preteklosti se je človeštvo večidel vkvarjalo s porabo materialnih moči; na duševni napredek je malo kdo mislil, in tako je večidel vse pri starem ostalo. Samc iznajdbi smodnika in tiska ste vojskovanje in množenje vednosti nekako predrugačile. Kar je oče znal,

je sin posnel, in se tega strogo držal. Za vse drugo ni mu bilo nič mar brez prevdarka, je li dobro in pravo ali ne. V nadlogi ali zadregi je sosed sosedu veliko-dušno na pomoč priskočil, in tako se je patriarhalno živelo. Potrebe bile so majhine; večidel vsak gospodar si je domá pridelal in napravil, kar je za-se in za svoja družeta potreboval, in tako mu je bilo le malo denarja treba za davke in druge reči. Vlada je opravljala vse svoje dolžnosti z malimi stroški, toraj je tudi le malo davka zahtevala. Tudi osebne potrebščine bile so redke in pa nizke cene.

V sedanosti se je vse predrugačilo. Iznajdba parne moči, parobrodov, železnic, telegrafa, raznih strojev, napredovanje v izurjenji duševnih moči, množenje vojaščine, uradniške prenaledbe in strašansko množenje uradnikov je vse predrugačilo. Vladne in osebne potrebe so se močno poveksale, denarja je dosti več treba; toraj mora vsak človek, vsak stan misliti na to, kako bi bilo mogoče, vsem potrebam zadostiti; kmet mora prevdarjati, kako je mogoče iz svojega posestva več in boljšega pridelka dobiti kot do sedaj, rokodelci in umetniki drago blago cenejše izdelovati itd. Vse to tirja telesno in duševno napredovanje, izurjenost obojih moči. Za vse to so razne šole utemeljene, kjer je vsacemu mogoče si potrebnih vednosti prilastiti; al po dokončanih šolah se tudi priden dijak še ni do dobrega izučil; on se mora praktično vaditi v tem, kar se je teoretično učil. Tudi mora vedno paziti, kako se drugod v raznih rečeh napreduje, sicer zaostane, in ne more dohajati drugih.

V sedanosti se je tudi predrugačilo kaznovanje hudodelstev. Iz prenapetega kaznovanja se je stopilo v premilostno ravnanje s hudodelci. Ječe, mesto biti kaznice, so pitanice, zato marsikter izpuščen hudodelnik gleda, da sopet kmalu nazaj pride, vsaj je v ječi z vsem dobro preskrbljen. Ta napačna naprava dela vladi spet le jako dosti nepotrebnih stroškov! Ubogo ljudstvo pa mora vse z velikimi davki zdržati, med tem, ko najtrdnjše moči v vojaščini in v ječah tiče, polje-delec včasih za noben denar delavcev ne more dobiti.

Kam neki pridemo v prihodnjih časih? Če bode „svoboda“ današnjega časa tako se razcvetala, kakor so nam jo na Francoskem pokazali, najbrže na internacionalni socializem! V marsikaki podobi se vže kaže. Nepremožni vzame sosedu kar mu pristuje in kolikor more; on vadi svojega otroka koj iz majhnega, vele-vaje mu: „glej, da kje dobiš drv, sadja, krompirja itd.“ Taki ljudje se z mladega vrinejo v misel, da si smejo vse prilastiti, kar vidijo in si poželé. Sosed rad ali nerad moraš jim dati, kar zahtevajo, ako ne, si si gotov petelina na strehi. Malo časa še tako naprej, in socializem je na pragu!

Zadnji čas je tedaj, da vlade vkrenejo, kar se tiče kazenske postave in kaznovanja, na ostrejšo pot, da bodo hudodelstva kaznovana, ne pa hudodelci v pitanje vzeti.

Dr. J. Orel.

Slovstvene stvari.

Najnovejša slovenščina.

II.

(Dalje.)

8. *Življenje* — *žitek*, *žizen*. Ne bom se tu spuščal v preiskave ali prepire zastran pisave: življenje ali življenje; naj le povem, da po mojem prepričanju je življenje izpeljano iz glagola živeti in pomenja: Leben; življenje pa je iz glagola živiti in pomenja: Nahrung, hrano; pa vendar pišem življenje, ker se le tako govori. Čudno pa je, da ravno tisti, ki so bili